

יש קונה שלמו בשעה אחת, ונפרע עדה קדושה מישראל אם עוד נעשה עתה תשובה באמת אין שיפור מה שיכולין לפעול עתה.

ואבא מארי זלתי' ה' רגיל לפנים על דברי המשל הר' דהנה מי שלא בא אל המלך עד היום האחרון צודאי כי בוש וכלימה תכסה פניו בצואו אל המלך, כי שאל ישאלו "אי מלכא אנא עד השתא אמאי לא אחית לבבאי", והקושיא גדולה ועלומה עד מאד איפה היית עד הנה בימים קדושים ויקרים כאלה, אמנם אם יחדלו גם אז לבוא מפני הבושה הלא ישארו בלא כלום שהרי המלך עומד להפחד מן העיר ועדיין לא פעלו כל מאומה, אולם כל הבושה היא רק למי שבה לבקש עבור לרכי עלמו, משא"כ מי שבה אל המלך בעצור שבת המלך עלמו ועובת המלכה, אללו אין שייך שום איחור ועכבה ועליו אין שאלים שום קושיות, כי לעובת המלך ותועלתו אין זמן מוגבל וכל יומא אמנא היא, ובכל עת תרעין פתוחין לבה אל המלך בעבור כן. והי' האמרר זלתי' אומר שעל כן אנוח פותחים ואומרים בהושענא רבה האשענא למעק אלקיט, כי הוא זה העצה שלא יקשה עלינו מדוע איחור פעמינו עד עתה, ומדוע לא באנו לפני המלך בכל אותם הימים עד שהגיע היום האחרון, על כן אנו מחננלים באמרנו למעק אלקיט, כי עיקר תפלתנו הוא עבור לרכי המלך ובעבור כבודו יתברך, וא"כ אין שייך זמן מוגבל לה וראוי להאזין תפלתנו בכל עת.

ועל פי זה הפ'ל רמז למה נקרא יום זה הושענא רבה, פפ"י מה שאומרים בתפלה (בטסח הסליחות) למען שמך ה' וסלחת לעוונותי כי רב הוא, ולכאורה ל"צ דפתח בלשון רבים לעוונות ופיים בלי יחד כי רב הוא. ואפ"ל עפ"י דאיתא בגמרא (סנהדרין ע"ז) אין דנין לא את הנשיא ולא את כהן גדול אלא עפ"י צ"ד של שנים ואחד, מנא הני מילי דאמר קרא כל הדבר הגדול יציאו אלקי, דבריו של גדול (פירש"י דיש של בעל שררה בען נשיא וכ"צ). הרי מה כי כשהדבר טגע לגדול

הוא קרוי דבר גדול ודבר הטגע לקטן קרוי דבר קטן. וא"כ כשהדבר נוגע לצורא כל העולמים רם על כל רמים גבוה על כל גבוהים פשיטא שהוא דבר גדול היינו דבריו של גדול. ובה יתפרש למען שמך ה' וסלחת לעוונותי, שאנוח מצקשים שיסלח הש"ת לחטאינו וזשיענו, כי צקשתינו הוא למען שמך ה', שהרי ע"י ישועת ישראל יתרומם ויתעלה כבודו ומלכותו יתברך שמו, וא"כ וסלחת לעוונותי והטעם כי "רצ" הוא כלומר שהוא דבריו של גדול שטגע להצדיק שיטענו הוא גם ישועתו יתברך, וא"כ צדיק הוא שיסלח לעוונותי בעבור שטגע לכבודו יתברך. ועל כן נקרא יום זה הושענא רבה, לפי שצוים זה אנוח מצקשים ישועה עבור הצדיק כציטול, למעק אלקיט בעבור טובת המלך ובעבור תועלתו א"כ הוא דבריו של גדול, ולפיכך נקרא שמו הושענא "רבה" ע"ד כי רב הוא שהוא דבריו של גדול והיא צחי הישועה היחיד גדולה.

ועוד הפ'ל ע"ד הר"ל עפ"י ש'אמר"ל (סוכה כ"ח) שמונים תלמידים היו להלל, קטן שבהם לא היתה דבר גדול ודבר קטן, ומפרש הגמ' דבר גדול מעשה מרכבה דבר קטן היות דאבי ורצא. והקשו המפרשים למה נקראו היות דאבי ורצא דבר קטן הלא כל העולם כולו תלוי בזה, ופירשו בספרי' דהיות דאבי ורצא נתלצו בדברים גשמיים כגון שור שעת את הפרה וכיוצא בו משא"כ הסיפור צמעה מרכבה אין לו לבוש גשמי כלל וכולו דברים גבוהים ורמים. והנה ביום הקדוש והטורא הזה כל עיקר התפילות והושענות הם למען כבודו ית"ש שיגדול ויתקדש שמו יתברך עליו ויתגלה מלכותו לעיני כל העולם, א"כ הוא צחי דבר גדול, ולזה הוא נקרא הושענא "רבה" כי ביום זה אנו מדברים מדבר גדול צחי מעשה מרכבה.

ועל הדברים האלה הנה מקום אחי לבאר כוונת המסורה (צפ' משפטים), ג"פ ונשמע, כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע, ונשמע קולו בצואו אל הקידש יצאנו ולא ימות, ונשמע